

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Præsvmptionibvs. Titvlvs XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

celebratam esse proponas a, nec per testes ad hoc a te inductos de certo fuerit tempore facta fides, & ideò non appareat quod super illa venditione deponant, quam constat per dictum instrumentum determinato tempore fuisse contractam, huiusmodi probatio videbatur inefficax ad intentionem contrariam elidendam. Verum responsionem istam esse proponendas invalidam: quoniam cum utraque pars à nobis interrogata, fuisset in iure confessà, quòd unica tantum venditio super domo contracta fuerit: & ex depositionibus testium liqueat venditionem conditionalem fuisse: ex utriusque confessione colligitur ejusdem domus venditionem conditionalem extitisse, non puram, non obstante quòd ipsa interrogatio facta fuerit postquam à partibus extitit in causa conclusum, cum iudex (qui usque ad prolationem sententia debet universa rimari) possit interrogare de facto quod dubitationis aliquid b occurrit. [4 & 7.] De consilio fratrum nostrorum pronunciamus, venditionem prædictæ domus fuisse conditionaliter celebratam, & te ob hoc c nullatenus obligatum ad traditionem ipsius: super hoc memorato Ioanni silentium imponentes. Sententiam verò iudicium prædictorum, qui alias iuste pronuntiasse noscuntur (cum huiusmodi exceptio coram ipsis nec probata fuerit nec objecta) quò ad dictum capitulum infirmamus, eam quò ad alios articulos d auctoritate apostolica confirmantes.

[1. In quo profitebatur se propria voluntate vendidisse ac tradidisse domum ipsam eidem Io. heremita, & postea CLXX. librarum processum recepisse.]

[2. Sed licet tabellio venditionem puram extitisse firmavit, prout in serie instrumenti continetur, utrum tamen sub conditione vel parte facti contractus iuris, dixit se minime recordari.]

[3. Satis est etenim si propter tabellionis auctoritatem, qui suam officium fideliter adimplere præsumitur, cum ad hoc ex iuramento tenetur, tanta fides adhibeatur instrumenti confectio, quanta foret ad idem iudicium adhibenda: sed cum per quatuor testes omni exceptione majores fuerit manifestè probatum, supradictam venditionem fuisse conditionaliter celebratam, eorum depositiones afferunt instrumentum merito præferendas.]

[4. Huiusmodi & alia iam coram nobis quam coram prædicto episcopo proposuisti & plenius intellexisti.]

CAP. XI.

Defectus littera non vitiat rescriptum.

Honorius tertius.

Ex parte e charissima in Christo filia B. quondam Anglorum reginae fuit propositum. [& infra.] Quia rescriptum Apostolicum pro eo quòd in hac dictione, spoliarunt, hac figura O, deerat, asseritur vitiosum: mandamus, quatenus hoc non obstante in negotio ipso ratione prævia procedas.

CAP. XII.

Litæ appellatur à iudice, qui parti hoc petenti, non facit eam communis instrumenta.

Gregorius IX. prior sancti Bartholomæi & decano de Arcubus London. g

Perpetuus vicarius ecclesie de Recham nobis exposuit, quòd cum prior & convenus de Ledis eum super decimis coram iudicibus auctoritate Apostolicæ convenissent, & dictus G. super similibus coram ipsis reconvenisset eosdem, quia dicti iudices copiam

a Infero quòd per confessionem rei, ubi debitum est liquidum, admittitur reconpensatio l. Iulianus. §. offerri. De all. emp. b v. de l. ubi iur. de inter. all. l. 1. & 2. cod. tit. c. Hac 2. verba, ob hoc, distant in verborum. d. hac verba, auctoritate Apostolica, desunt. e. v. de Rom. cons. §. 48. Bald. in l. imperator. ff. de stat. hom. & l. si in l. si qui mihi bona. de acqu. heredi. f. Anglorum. g. Lugdun.

quorundam instrumentorum communium, quæ habebat pars altera, & per quæ intendebat intentionem suam super principali fundare, fieri non faciebant eidem hoc cum instantia postulanti, nostram audientiam appellavit. Ideoque mandamus, quatenus si est ita, revocato in statum debitum, &c.

CAP. XIII.

Scriptura contraria ab eodem producta, fidem non facient.

Idem.

Imputari ei a potest, qui contrarias inter se scripturas in iudicio protulit, fidem sibi adinvicem derogantes, cum in ipsius fuerit potestate, quam voluerat non proferre.

CAP. XIV.

Si in instrumento debiti exprimitur causa, condemnatur debitor, nisi probet inadbitum: si non exprimitur, necesse est, ut creditor probet id fore debitum.

Idem.

Si cautio, quam à te indebitè proponis expositam, indeterminate loquatur, adversarius tuus tenetur offendere debitum, quòd continetur in ea. Sed si causam, propter quam huiusmodi scriptura processerit expresseris in eadem, confessioni tuæ fiat: nisi probaveris te id indebitè promississe.

CAP. XV.

Auctoritate ordinarii potest notarius tabellionis mortui notas in publicam formam redigere.

Idem L. tabellioni.

Cum P. tabellio morte b præventus, quædam non perfecit instrumenta, quæ in nota redacta fuerant ab eodem: Ad petitionem eorum, ad quos pertinent, auctoritate ordinarii iudicis poteris ea fideliter in publicam formam redigere, habitura per hoc perpetuam firmitatem.

CAP. XVI.

Instrumentum exemplatum per tabellionem auctoritate ordinarii, eandem vim habet cum originali.

Idem.

Si instrumenta propter veritatem, vel propter aliam iustam causam exemplari petantur. Coram ordinario iudice vel delegato ab eo specialiter præsententur: qui si ea diligenter inspecta, in nulla sua parte vitiosa repererit, per publicam personam illa præcipiat exemplari, eandem auctoritatem per hoc cum originalibus habitura.

DE PRÆSUMPTIONIBVS. TITVLVS XXIII.

CAP. I.

Sicut manifestè nocent est pama obnoxius, ita & occultus, licet postea dicat se loco fecisse.

Salomon in Parabolis. c

Sicut noxius est, qui mittit lanceas & sagittas in mortem, ita vir, qui fraudolenter nocet amico suo, & cum fuerit deprehensus, dicit, ludens feci.

CAP. II.

Ex violenta presumptione fertur definitiva, & est casus notabilis.

Idem. d

Afferte mihi gladium. Cumque attulissent, ait: dividite infantem vivum, & date dimidiam partem uni.

a Vid. Anon. de Bur. in c. nostra. sup. de testibus. & ca. ex tempore. sup. de res. Bart. & Salic. in l. scriptura. C. de fide instrum. Bald. in l. imperator. 1. De stat. hom. b Vide Mart. de afflic. super conf. Neapol. in ca. Bajulos omnes. not. 13 & seq. Bal. cons. 62. l. 3. Alex. cons. 136. & 137. l. 1. c. Ca. 20. & c. 1. cod. in l. compul. d in iudicio duarum mulierum. l. 3. Reg. c. 3. & c. 2. cod. tit. in l. comp.

& invidiam pariem alteri. Dixit autem mulier, cuius filius erat vivus, ad regem (commota sunt quippe viscera ejus super filio suo) obsecro domine, date illi infantem vivum, & non occidatur: e contrario alia a dicebat, nec mihi, nec tibi: sed dividatur. Respondit Rex & ait: Date huic infantem vivum, & non occidatur, hæc est enim mater ejus.

CAP. III.

Conversatio in adolescentia facit presumptionem in senectute.

Hieronymus in Parabolis. b

Ex studiis suis intelligitur puer. Quicumque enim virtutibus studet, cum modestia continentia, auditioni sapientum, observantia mandatorum Dei, maxime simplicitati & humilitati videris, hujus munda & recta opera intellige.

CAP. IV.

Presumitur contra illum, qui dilatoribus subterfugit iudicium.

Bonifacius Papa Episcopus Gallie.

Nvllus dubitat e, quod ita iudicium nocens subterfugit quemadmodum ut absolvatur, qui est innocens, quatit: confitetur enim de omnibus, quisquis se subterfugere iudicium dilatoribus putat.

CAP. V.

Quæ ex duobus illatis alterum negat, reliquum affirmare presumitur.

Gregorius in homilia. d

Nonne e benedicimus, quia Samaritanus es tu, & demonium habes? Respondit Iesus: Ego demonium non habeo.

Duo quippe illata fuerant ei: unum negavit, alterum tacendo concessit.

CAP. VI.

Ex præteritis presumitur circa futura.

Idem Maximo Episcopo. f

Mandata cælestia efficacius gerimus g, si nostra cum fratribus onera partiamur. Proinde super cunctas ecclesias Siciliae vice Apostolica sedis ministrare decernimus.

Quis non loco tribuimus, sed Personæ. Quia ex transacta in te vita didicimus, quid te subsequenti conversatione tua præsumamus.

CAP. VII.

Ex vicinitate presumitur notitia facti loci vicini.

Idem. h

Qvosdam: & infra. Aphrica verò qualiter mortalitate & languoribus vastetur, quanto viciniore estis, credo quod subtilius cognovistis.

CAP. VIII.

Presumitur factum notum in vicino loco, quod est notum in remoto.

Idem Valtori Episcopo. k

Qvanto: & infra. Latere te in vicino non potuit, quod ad nos in longinquo pervenit.

CAP. IX.

Ex præteritis presumitur circa futura.

Hieronymus super Osee. l

Scribam eis multiplices leges meas. Et prius datis, & neglectis adparet, quod has negligant.

a Illa. b C. 30. & c. 4. 00. tit. in 1. comp. Hinc spectat l. u. qui d. divus. de tut. & cur. dat. & s. servus. in gloss. deservit. Inst. de ver. serv. c. Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. d. Homilia 12. e. Ca. 6. eod. tit. in 1. comp. Bald. in l. C. de sac. ecclis. f. Greg. l. 2. epist. 4. registri. g. Ca. 7. eod. tit. in 1. compilat. & c. 1. tit. de offic. vic. in 1. comp. h. Greg. l. 7. epist. 123. sive 127. registri. i. Ca. 7. eod. tit. in 1. comp. k. Greg. in re. l. 10. epist. 33. & 34. l. Ca. 8. & 10. eod. tit. in 1. comp.

CAP. X.

Efficacior probatio requiritur ab eo, qui probari vult illud, quod non est verisimile.

Alexander III. Decano Casinen. a

QVia verisimile b non est, quod H. Presbyter perquisitionem ecclesie R. capellano concessit, & ab eo e. iusdem ecclesie acceperit vicariam. Provideas ne super hoc probationem recipias, nisi communis loci fama id habeat, vel tales personæ adpareant, de quibus verisimile non sit, quod debeant deperare. Quoniam sæpe contingit, quod testes facile corrupti inducantur ad falsum testimonium proferendum.

CAP. XI.

Per cohabitationem diutinam & famam de matrimonio & contractibus matrimonialibus, ac alia circumstantiis probatur matrimonium. Panor.

Idem Genues. c. Archiepiscopo.

Illud quoque d nobis innotuit, quod cum libera mulier per decem annos & ultra, cuidam servo scienter cohabitaverit, & ab eo fuerit carnaliter cognita, nunc ipsum adserit suum non esse maritum. Verum vir cum vindicans in uxorem, ostendit publicum instrumentum, in quo sese conjuges nominant, & per quod ipsum ei donationem propter nuptias fecisse adparet. Mulier vero instrumentum illud adserens vitiosum, ut servo dominum fraudaretur, plures testes produxit, quod ille ab amicitia eius sæpe rogatus, ut eam desponsaret, nec desponsasset, nec desponsaturum se ipsam firmiter adsererat: vir autem non nisi prædicto instrumento, & quibusdam testibus, qui viderant annulos deferentem ipsam, probavit uxorem: sed mulier de more illarum, quæ panes vendunt, se annulos detulisse dicebat. Verum, quis in huiusmodi dubietate, fama viciniae magis debet attendi, si fama loci habet, quod vir ipsam in lecto e, & in mensa sicut uxorem tenuerit (cum matrimonio sit maris & foeminae conjunctio, individuum vitæ consuetudinem retinens), cogenda est mulier, ut eidem viro adfectu serviat conjugali: præsertim si præscriptum instrumentum ab eo conditum fuerit, qui officium suum fideliter adimplevit.

CAP. XII.

Per violentam presumptionem probatur carnis copula.

Idem Archid. Genens. f

Literis g fraternitatis tuæ receptis nobis innotuit, quod cum P. ab A. muliere, quam in uxorem acceperat, reteret se perari, adcustores matrimonii productum testes firmiter adferentes, quod postquam mulier cum prædicto viro contraxerat matrimonium, consanguineum viri ejusdem solum cum sola, nudum cum nuda, in eodem lecto jacentem, ea (ut credebant) intentione, ut eam cognosceret carnaliter h, viderant, multis locis secretis, & latebris ad hoc commodis, & horis electis: [i & j.] Consul. tuæ taliter respondemus, quod ex huiusmodi violenta, & certa suspitione fornicationis, potest sententia divortii promulgari: ita quidem, ut viri licentiam habeat, mortua illa ducendi aliam, muliere sine spe conjugii remanente.

[i Et publica fama consentit, quod post contractum matrimonium se miscuerunt ad invicem, quod in præsentia tua publice, ut asseris, sunt confessi, quamvis & id post contractum

a al. Casinensi. b Ca. 11. eod. tit. in 1. comp. c. Innocentius. d Ca. 1. 4. de spons. in 1. comp. & post. com. Lat. sub Alex. III. p. 10. c. 42. e. Nota signa aliqua sicut uxorem tractandi: & vide Bald. in ca. Ego N. De iurejur. & in cap. ex transmissis. De res. spol. f. in quibusdam deest in scripto, ut in 1. comp. g. Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. Vide Matris. sing. 116. & Alexand. Conf. 11. Incipit. Vbi processu. h. In C. Barr. ut eam cognosceret carnaliter viderat & in sec. & c.

matrimon.

matrimonium fecisse negarent. dicitur quod de muliere prædicta, quod de marito se simulati concepsisse, alienum partum jam baptizatum, ut frons, se mentis esse peperisse, & relapsurari faciens virum suum decepsit. procedente vero tempore cum sama empta alieni partu si eadem detegeret, parentibus à quibus eum emerat occulte restituit, postea venficum potum & alias vita insidias vires passis eadem mulier peribitur. Quia igitur nos duxit tuas consilium, si ad dissolvendum matrimonium prædicta probationes sufficiant.

CAP. XIII.

Idem dicit, ut præced. cap.

Clemens III.

Tertio loco quaestionis a hujusmodi modum tua f. petit explicari, an juvenis sponsam, in quam per verba de presenti consensit, debeat uxorem habere: ad quorum matrimonium impediendum nepis ipsius sponsæ proliens, b se à juvene carnaliter præcognitam proponebat: à qua producti testes dixerunt se pro certo credere, quod illa dicti juvenis extiterit concubina: adjicientes, quod eos in simul viderant per plana & nemora, vias, in viis, pluries convagantes: & testimonium vicinæ super hoc receptis dicebant. Ad majorem vero certitudinem (quia minus sufficienter credidisti esse probatum, quod eadem mulier adferebat) tam ipsa, quam juvenis juramentis adstricti seorsum confessi sunt, quod se invicem carnaliter præcognoverant: licet juvenis nollet ab ea, quam desponsaverat, separari. Nos autem, quæ dicta sunt intelligentes, præsertim cum hoc non dicatur occultum, sed quasi prædicetur à pluribus manifestum, consilium esse credimus, ut matrimonialiter non e conjungatur, sed solutus sponsalibus separetur.

CAP. XIV.

Propter præsumptionem etiam vehementera, nos debet quis de gravi crimine condemnari.

Innocentius III. Nivernens. Episcopo & Archidiacono Bituricensi.

Litteras vestras recepimus a, continentibus, quod cum causa, quæ vertitur inter Altrissiodoren. Episcopum, & quosdam Burgenfes de charitate, quos idem Episcopus de hæresi impetebat, vobis & Abbati Collonensi, à sede Apostolica delegata fuisset, utraque pars vos duos sub certa pena, sibi arbitros statuerunt, delegata vobis nihilominus potestate reservata: G. autem lator presentium, unus ex illis hæresim suam fuerat publica voce confessus, & de hærese suo similiter recognoverat, quod eodem secum laborabat errore: [1 & 7.] Nos vero prædictum G. suspectum de hæresi vehementer habuimus, tum quia quod ante dixerat, postea se dixisse negavit: tum quia vel mendacium prius dixit in fratrem, adfèrendo illum hæreticum, vel perjurium postea commisit in Deum, purgandum illum de hæresi: quorum utrumque reddidit illum valde suspectum: quanquam verisimilium f. videatur, quod eo tempore, quo tanquam verè poenitens ab hæresi revertebatur ad fidem, tam grave mendacium non dixisset, præsertim in fratrem, quem tanquam charissimum, non adfèrisset hæreticum, nisi fuisset accessus zelo fidei orthodoxæ, unde præsumitur, quod cum postea purgavit illum de hæresi, turpiter deseravit. Quocirca mandamus, quatenus cum propter solam suspicionem (quamvis vehementem) nolumus illum de tam gravi crimine condemnari, talem & tantam securitatem

a Ca. 1. tit. de sponsal. in 2. compil. b Quod sit audiendus, qui suam turpitudinem allegat ob animam periculum evitandum, vide infra in l. i. iur. jur. ad quod ex conventionione, s. procurator. De iur. jur. c iungantur. d Ca. 1. ord. tit. in 2. comp. e Quid committatur sub hoc inf. patet in gloss. super verb. purgando. f var. dicitur, ut videbatur.

recipiatis ab ipso, præter juratoriam cautionem, quod timore poenæ corporalis a debeat coerceri, discretam ei poenitentiam injungentes, ex qua valeat adparere utrum in tenebris ambulet, an in luce: utrumve sit verè poenitens, an fidei conversus: & si eum hoc modo verum catholicum cognoveritis, non finatis ipsum indebitè molestari: alioquin eum tanquam hæreticum condemnatis.

[1] Qui cum de fide sua coram ven. f. n. Eburicen. archi. conveniret, etc. purgatio facienda per eundem vv. qui verè poenitens & catholicus credebatur, esset indulta: tunc ipse vv. fratrem suum, quem publice asseruerat hæreticum, præfatis juramento catholicum esse firmavit, & sic à præfatis Episcopo duo contraria proponebatur dixisse: unde ab Episcopo & perjurus & hæreticus censebatur. Ex contrario vero idem vv. proposuit quod licet de se publice confessus fuisset, nihil tamen de fratre fuerat confessus, unde bene poterat illum purgasse, maxime cum à duobus capellanis de Albanisco, qui consensiam illius noverant, sedecit audi visse, quod tanquam catholicum poterat illum securè purgare, quæ eorum literæ postea vobis ostendit. Sed Episcopus super eo quod de fratre negaverat, proinus eum per ipsum & unum Presbyterum & alium Diaconum coram vobis convicit: unde ipsum prolapsam in hæresim assererat. Nos igitur in prædictum vv. contrarietates notabiles attendentes, ipsam cum literis nostris ad presentiam nostram transmissis, bonis ejus interim annotatis, donec de persona ejus & bonis quod statuendum foret, statere curaverimus, adjicientes quod cum idem vv. apud vos cum quibusdam instaret, ut purgationem recipe-retis ipsum sicut aliorum quorundam: vos juramentum ejus, eod quod sibi contrarius videbatur, admittere noluit, purgatione tamen pro eo per manus illius bonorum verorum admittit, quia verè vulpecula, quæ molitur vineam Domini demolitur, sagaci sunt studio capienda: nam vulpes foveas habent, & volucres cæli nidos.]

CAP. XV.

Non præsumitur incontinentia in senectute, qui in juventute continentis, maxime si esset literatus.

Idem Genadiv. Episcopo & Abbati.

Decisurorum.

Cum in juventute sua b Quinqueeclesien. Episcopus adeo se maturum, honestum & providum exhibuerit, ut ab ecclesia Romana meruerit pallio decorari: non est de levi credendum, quod postquam ad senilem e pervenit etatem, turpiter abjecerit jugum Domini, factores libidinis amplexando: cum labes hujusmodi quæ nonnunquam in juventute contrahitur, in senectute frequentius expietur. Quis præterea de facili crederet, quod vir præditus scientia literarum, propria salutis oblitus, ad eam passionis ignominiam se converteret d, ut cum propria nepte abominabilem perpetraret incestum: cum etiam secundum sententias ethnicorum naturale foedus inter tales personas, nihil permittat savi criminis suspicari e. Licet igitur Rex Hungariae eundem Episcopum nobis per nuncios & literas de tali crimine detulisset, postulans, ut malum hujusmodi perniciosum exemplo de Hungaria ecclesia toleremus: Quia tamen ejus suggestio non de charitatis radice procedere videbatur, nolimus aures nostras, quasi malignis delationibus inclinare. Sed f ut probaremus, si spiritus esset ex Deo. g Aurenfi Episcopo dedimus in mandatis, ut prudenter & cautè à Coepiscopis indagaret, utrum præfatum Episcopum crederent tali labe reppersum. Qui nobis postmodum rescripserunt, quod eum virum

a Temporalis, in omnibus vet. lib. & in vet. compilatione. b Ca. 2. eod. tit. in 1. compilatione. c postq. venit & f. et. etc. d converterit. e vide l. ut vim. & ibi gloss. & Doct. ff. de justis. & jur. f ad. Sed ut prob. spirit. si essent. ex Deo, & g Aurenfi.

honeste conversationis esse credebant, personam illius multipliciter commendantes.

CAP. XVI.

I, pro quo beneficiando scribitur cum clausula, si idoneus fuerit, non tenetur probare se idoneum, cum idoneus presumatur.

Idem a Archidiacono & Praeposito Mediolani. **D**atum a archidiacono Mediolani. dedimus in mandatis, ut C. scholarem a Presbytero sancti Victoris in clericum ejusdem ecclesiae recipi faceret, & in fratrem: e & infra. Sed Presbyter memoratus Archidiaconi declinans examen, asseruit, quod nequaquam sufficiebant duobus clericis facultates ecclesiae memoratae, adiciens, quod praedictus C. non erat idoneus ad illius ecclesiae beneficium obtinendum: & infra. Causam vobis duximus committendam ita, ut ex illa clausula, scilicet si persona fuerit idonea, quae nostro scripto reperitur inserta, eidem scholari probandi se idoneum nulla necessitas imponatur: cum prima facie praesumatur idoneus, nisi aliud in contrarium ostendatur.

DE IVREIVRANDO. TITVLVS XXIV.

CAP. I.

*A*gi potest ad relaxationem juramenti, cuius implementum turpitudinem continet ex parte suscipientis. h. d. quod ad intellectum, & est casus notabilis. Abbas.

Gregorius III. d. universi Christiani.

Ex administrationis: e & f. Mandamus, quatenus creditores ad juramenta super usuris sibi solvendis praestita, relaxanda sub contradicte abb. ob. ecclesiastica districtione cogatis.

CAP. II.

*N*on valet juramentum praestitum a prelato de non repetendis rebus ecclesiae. Vel sic: A juramento meticulo fit absolutio per iudicem ecclesiasticum.

Gregorius in Registro. f

Pervenit ad nos g. Laudicen. Episcopus ab Ar. comite rebus suis spoliatus, & jurare compulsus, quod non repeteret sic ablata. Cognita igitur contumelia, valde doluimus: asserentes ipsam Episcopum nullius juramenti vinculis super hoc posse constringi: quem tamen absolvimus, quia nefandissima coactione juravit.

CAP. III.

*N*on deierat, qui juramenti implementum in melius commutat. Et non astringitur qui juramento ad implendum, quod juravit si ab alia parte non impletur, cuius respectu praestit juramentum.

Idem regi Francorum.

Pervenit h. ad nos [i & f.] Non enim propositum aut promissum infringit, qui in melius illud commutat. Nec tu ei, etiam si promissum tuum juramento, vel fidei obligatione interposita, conditione firmasset, aliquidatenus teneris, si constat eum conditioni minime paruisse.

[i. Quod cum iam pridem ad partes Alcornie, &c.]

a Archiepiscopo. b Ex hoc Decr. collige, quemlibet praesumi bonum, de quo art. praeter Fel. vide Alex. cons. 127. inc. Salvatoris. in 3. volum. c. vide Angelum. d. In duobus vetustissimis, nonus: in ceteris 3. habetur. in uno octavus. quod rectius videtur. Hoc capit. inordinat & praepostere sequentibus est propositum, cum sit ex sec. compil. sequentia ex i. c. Ca. 4. eod. tit. in 2. compil. f. Alex. Registro Gregorii. g. Ca. 9. eod. tit. in 1. compil. & post. conc. Lat. sub Alex. III. p. 17. c. 7. h. Ca. 10. eod. tit. in 1. compil. sed nos, hoc c. dicit Ant. August. se invenire in reg. B. Gregor. vide B. Thom. 2. 2. q. 89. art. 7. & q. 88. art. 2. & 12.

CAP. IV.

*P*enitur forma juramenti septem cap. continens, secundum quod jurant Papa Episcopi: sed hodie omnes recipientes dignitates a Papa sibi jurant. hoc fit pro summario & divisione.

Idem Petro Subdiacono.

EGO a. N. Episcopus ab hac hora in antea fidelis ero sancto b. Petro, sanctaeque Romanae ecclesiae, dominoque meo Papa C. ejusque successoribus canonicis intransibus. Non ero neque c. in consilio, neque in facto, ut vitam perdat aut membrum d. vel capiatur mala captione. Consilium, quod mihi aut per se, aut per literas, aut per nuncium manifestabit, ad ejus e. damnum, nulli pandam: Papatum sanctae Romanae ecclesiae & regulas sanctorum patrum adiutor ero ad defendendum, & retinendum (salvo ordine meo) contra omnes homines. Vocatus ad synodum veniam: nisi praepeditus fuero canonica praepeditione. Legatum Apost. sed. quem certum esse cognovero, in eundo & redeundo honorifice tractabo, & in suis necessitatibus adjuvabo.

Limina Apostolorum singulis annis aut per me, aut per certum nuncium visitabo: nisi eorum absolvat f. licentia. Sic me Deus adjuvet, & haec sancta evangelia. g.

CAP. V.

*N*on tenetur clericus Episcopo suo obedientia juramentum praestare, nisi ratione administrationis sibi concessa.

Vrbanus Papa.

Nullus Episcopus clericos suos (nisi forte, quibus) ecclesiasticarum rerum commissa fuerit dispensatio) sibi jurare compellat.

CAP. VI.

*Q*ui se obligavit ad usuras solvendas, solvere non cogitur, nisi juraverit: quo casu cogitur, sed repeteri.

Alexander III. Episcopo Vigilien.

Debitores i. ad solvendas usuras, in quibus se obligaverint, cogendi sunt domino reddere juramentum. Et cum usurae soluta fuerint, creditores ad eas restituendas sunt ecclesiastica severitate (si necesse fuerit) compellendi.

CAP. VII.

*D*ebitor, qui juravit creditori nullam gravamen super re praerata inferre, donec solverit debitum, non auditur repeteri pignus, volendo compensare fructus in sortem: sed debet prius debitum regulariter solvere, & deinde rem cum fructibus inde perceptis restituere. h. d. & est casus not.

Idem Rothomagen. Archiepiscopo, & eius successoribus.

Ad nostram novitatis audientiam pervenisse, & quod cum P. quibusdam hominibus certam summam pecuniae mutuasset, quasdam ab eis possessiones & redditus recepit in pignore, ipsos juramenti religione obstringens, quod super illis, donec solverent sibi pecuniam, nullam ei gravamen inferrent. Licet autem de possessionibus illis & redditibus nondum sortem deductis expensis, receperit h. tu tamen frater Archiepiscopo eum propter hoc excommunicationis vinculo affinxisti: [i & infra.] Ideoque mandamus, quatenus recepta a praefato P. sufficienti cautione, quod vestro debeat parere mandato, absolutis eundem. Deinde debitores ejus, qui praedictas possessiones & redditus contra juramentum subtraxisse dicuntur, si ita est no, eos

a Ca. 10. eod. tit. in 1. compil. b. al. beato. c. dicto, pign. abest. d. Quod app. membri veniat, Barto. in l. 2. ff. de pub. iud. Auth. sed. non. iur. C. de ser. v. iugit. & sp. dist. e. singula. e. canon. f. al. absolutus. g. Sancta Dei. h. Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. i. Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. & post. concil. Lat. 3. p. 18. c. 4. k. Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. l. und. l. cum not. C. de fruct. & lit. exp. m. In Cod. Barb. de ira est, per consuetudinem ecclesiasticam cogit.

ecclesiastica

